

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela v podmienkach Slovenskej republiky

Workshop česko-slovenské přeshraniční spolupráce

Brno, 25. – 26.9. 2017

Mária Marcinová

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Východiská

- Dohovor o právach dieťaťa
- Ústava Slovenskej republiky
- Zákon o rodine č. 36/2005
- Zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele č. 305/2005

Opatrenia SPODaSK

- na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov
- na zabezpečenie ochrany života, zdravia a priaznivého vývinu dieťaťa
- zabezpečenie náhradného rodinného prostredia
- vykonávanie opatrení SPODaSK v zariadeniach

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Opatrenia SPODaSK vykonávajú

- Orgány štátnej správy
 - Ministerstvo PSVR SR
 - Orgány SPODaSK
 - Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže
- Obec (2928 obcí)
- Vyšší územný celok (8)
- Akreditovaný subjekt (93)
- Právnická alebo fyzická osoba, ktorá vykonáva opatrenia SPODaSK (§ 10)
- Sociálny pracovník vykonávajúci samostatnú prax sociálneho pracovníka

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Prevencia

- Samospráva
+ MVO

Intervencia

- Štát – orgány
SPODaSK +
obec +MVO

Zásah do výkonu rodičovských práv a povinností

- súd

Orgány štátnej správy pri vykonávaní opatrení SPODaSK

- Ministerstvo
 - Legislatívny proces
 - Konceptia SPODaSK a sociálna prevencia
 - Riadenie, kontrola a metodické usmerňovanie výkonu štátnej správy v oblasti SPODaSK a CIPC
 - Akreditačný proces – rozhodovanie
 - Vede zoznam akreditovaných subjektov, supervízorov
 - Kontroluje úroveň vykonávania opatrení SPODaSK
 - Zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu v oblasti SPODaSK
 - Koordinuje činnosť štátnych orgánov SPODaSK, obcí, VÚC, AS a ďalších právnických a fyzických osôb, ktoré pôsobia v oblasti SPODaSK
- Orgány SPODaSK – Ústredie PSVR + 46 úradov PSVR - VÝKON
- CIPC – plní úlohy orgánu určeného na vykonávanie medzinárodných dohovorov a právnych aktov EU

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Orgány SPODaSK

- Ústredie PSVR
- 46 regionálnych úradov PSVR

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Úrady PSVR v SR

Pôsobnosť Ústredia PSVR

❖ **V oblasti sociálnych vecí a rodiny:**

- štátne sociálne dávky,
- pomoc v hmotnej núdzi,
- peňažné príspevky na kompenzáciu TZP a posudkové činnosti
- poradensko-psychologických služieb
- **sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**

❖ **V oblasti služieb zamestnanosti:**

- evidencia nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie
- evidencia voľných pracovných miest
- sprostredkovanie vhodného zamestnania
- aktívne opatrenia na trhu práce
- Zvýšená starostlivosť o pracovné uplatnenie osobitných skupín občanov

❖ **Príprava a realizácia projektov spolufinancovaných z ESF**

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Ústredie PSVR v oblasti SPODaSK

- riadi, kontroluje a metodicky usmerňuje výkon štátnej správy v oblasti SPODaSK a vykonávanie poradensko-psychologických služieb uskutočňované regionálnymi úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny,
- zriaďuje, kontroluje a metodicky usmerňuje detský domov,
- vypracúva koncepciu SPODaSK a koncepciu vykonávania opatrení SPODaSK v zariadeniach
- Určuje priority v oblasti zabezpečenia vykonávania rozhodnutí súdu v zariadeniach
- Schvaľuje priority pre orgány SPODaSK – zapájanie neštátnych subjektov

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Úrad PSVR – základné kompetencie

Rozhoduje

- O výchovných opatreniach
- O resocializačnom príspevku

Vykonáva

- Pre dieťa opatrenia sociálnej kurately
- Funkciu kolízneho opatrovníka, opatrovníka podľa Zákona o rodine, poručníka maloletému bez sprievodu, opatrovníka v trestnom konaní
- Opatrenia na návrat a premiestnenie dieťaťa z cudziny
- Prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť
- Pomoc a poradenstvo náhradným rodinám
- Opatrenia sociálnej kurately pre plnoletých

Zabezpečuje

- Sústavnú ochranu života, zdravia a priaznivého vývinu dieťaťa

Podáva návrhy na súd

- Na vydanie neodkladného opatrenia, na určenie – zapretie otcovstva, na začatie konania o osvojiteľnosti, na nariadenie alebo zrušenie ústavnej starostlivosti, na uloženie alebo zrušenie výchovného opatrenia, na vykonanie zásahu do rodičovských práv a povinností

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Úrad PSVR

Vykonáva opatrenia
SPODaSK ak je upozornený
na porušovanie práv dieťaťa :

(Každý je povinný upozorniť
orgán SPODaSK na
porušovanie práv dieťaťa.)

Vykonáva opatrenia
SPODaSK ak požiada o
pomoc :

- Dieťa pri ochrane svojich práv
- Rodič pri výkone svojich práv a povinností

Vykonáva funkciu

- Kolízneho opatrovníka = zastupuje maloleté dieťa v súdnom konaní
- Opatrovníka
- Poručníka maloletému bez sprievodu
- Opatrovníka v trestnom konaní

Ak bol ustanovený do funkcie súdom alebo orgánom činným v trestnom konaní

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Počet detí v SR
(rok 2015)

- 1 058 300

Počet detí
v evidencii oddelení SPODaSK
(rok 2016)

- 347 049

Počet detí, pre ktoré boli
vykonávané opatrenia SPODaSK
v roku 2016

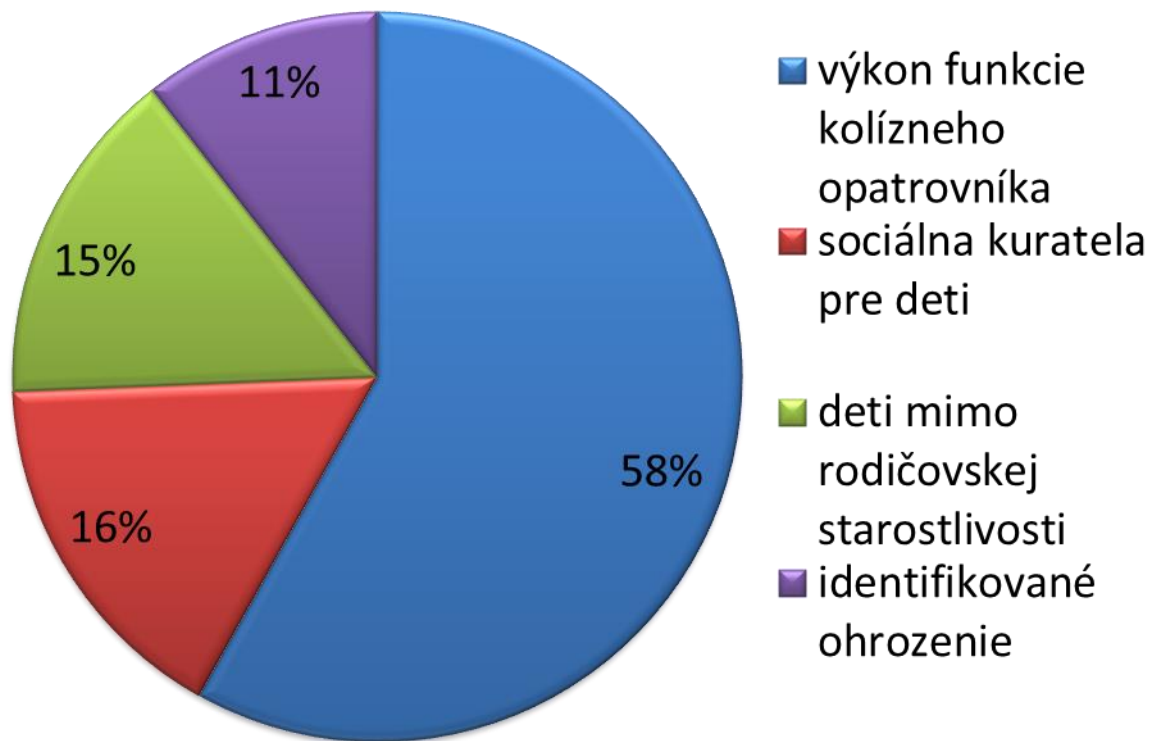
- 69 102
- (nové 20 784)

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Dôvody vykonávania opatrení SPODaSK

Opatrenia na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine a na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov – pôsobnosť úradu PSVR

- Ak sa rodičia dieťaťa rozvádajú - sociálne poradenstvo a psychologická pomoc – OSPODaSK a poradensko-psychologické služby
- Ak rodičia potrebujú pomoc z dôvodu, že nie sú schopní riešiť problémy v rodine, konflikty v rodine, prispôbiť sa novej situácii v rodine, alebo ak ide o rodinu so špecifickým problémom – OSPODaSK + mediácia + akreditované subjekty
- výchovné opatrenia
- sociálna kuratela detí
- sociálna kuratela plnoletých fyzických osôb

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Opatrenia na zabezpečenie ochrany života, zdravia a psychického, fyzického a sociálneho vývinu dieťaťa – vykonáva úrad PSVR :

- výkon opatrovníctva a poručníctva
- zabezpečenie sústavnej ochrany života a priaznivého p. f. a s. vývinu dieťaťa
- návrat a premiestnenie dieťaťa
- maloletý bez sprievodu
- zabezpečenie účelu rozhodnutia súdu v zariadení, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť, ochranná výchova, predbežné opatrenie alebo výchovné opatrenie

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Opatrenia na zabezpečenie náhradného rodinného prostredia

Rozšírená pôsobnosť určených úradov PSVR

- Určené úrady PSVR vykonávajú všetky opatrenia SPODaSK tak ako ostatné úrady PSVR, navyše na úrovni kraja vykonávajú opatrenia na zabezpečenie náhradného rodinného prostredia

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Osvojenie

Pestúnska
starostlivosť

8 úradov PSVR

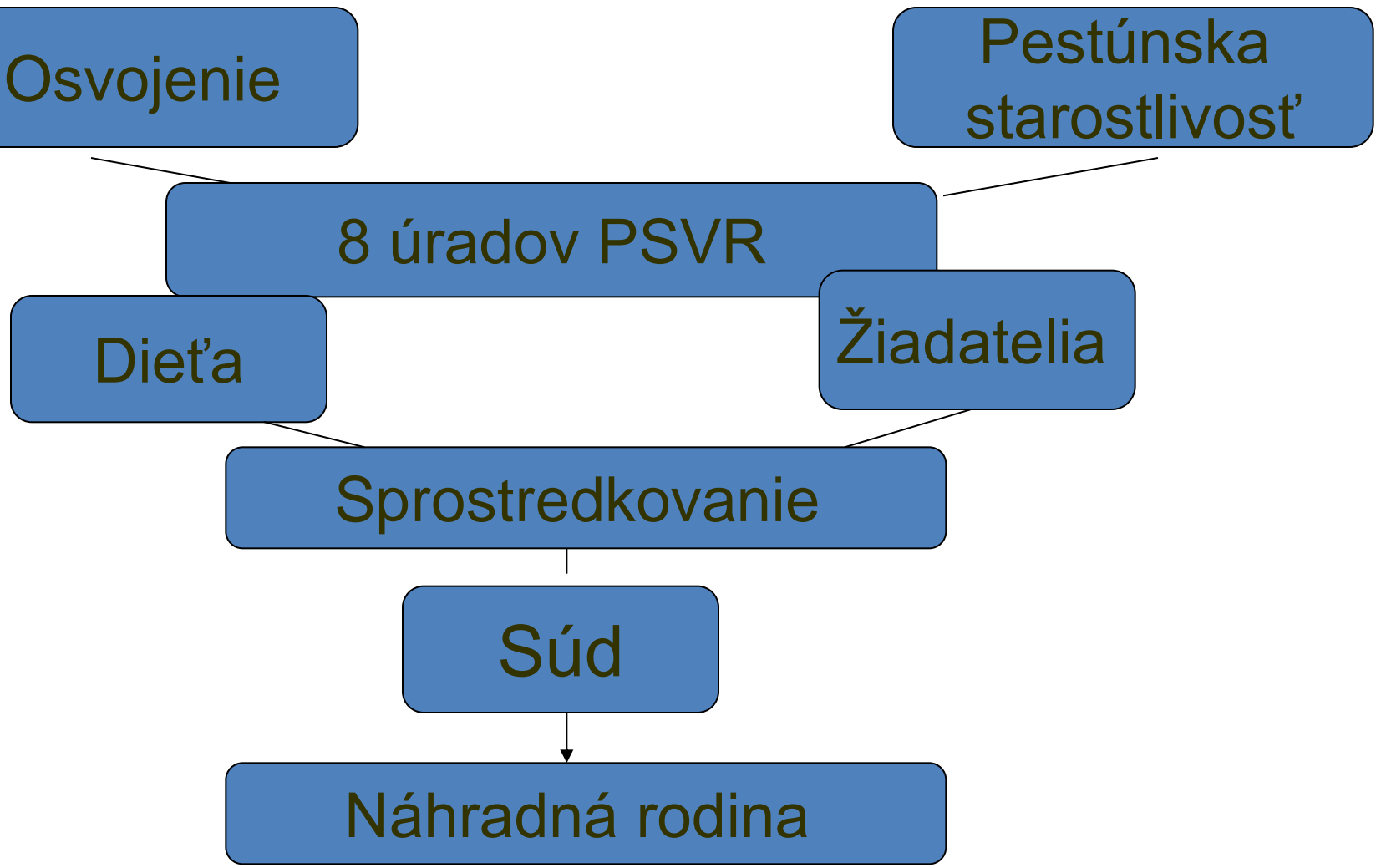
Dieťa

Žiadatelia

Sprostredkovanie

Súd

Náhradná rodina

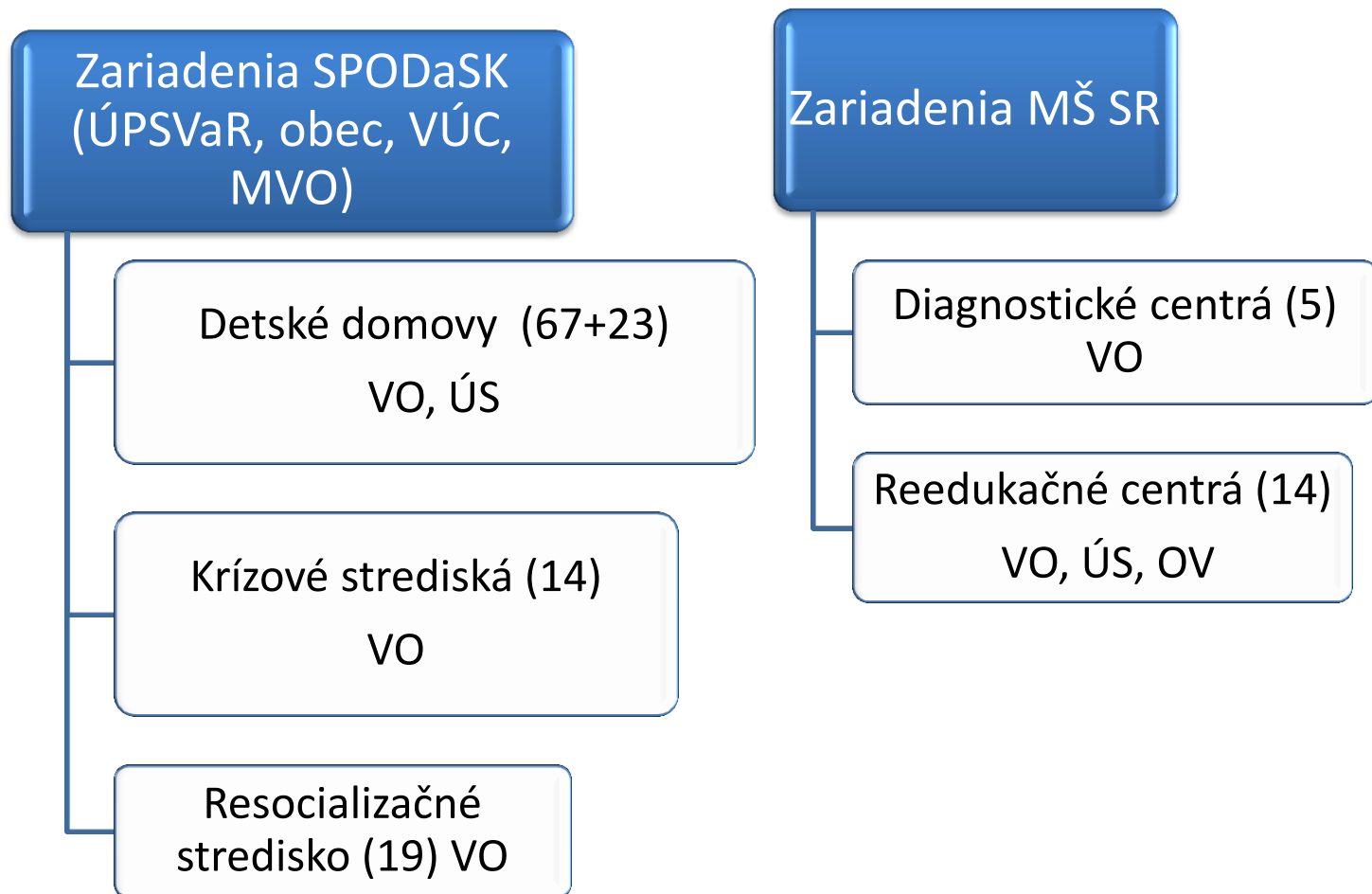

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Vykonávanie opatrení SPODaSK v zariadeniach

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Priorita

Vykonávanie opatrení

sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej
kurately v prirodzenom rodinnom prostredí
dieťaťa.

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Neštátne subjekty v systéme vykonávania opatrení SPODaSK

Vybrané opatrenia SPODaSK môže vykonávať alebo sa podieľať na výkone týchto opatrení vykonávaním rôznych metód, techník a postupov

- akreditovaný subjekt alebo**
- sociálny pracovník na základe povolenia na výkon samostatnej praxe.**

Opatrenia SPODaSK, ktoré môže vykonávať alebo sa podieľať na výkone týchto opatrení akreditovaný subjekt:

- Mediácia ako odborná metóda na uľahčenie riešenia konfliktných situácií v rodinách (verejným obstarávaním – mimo akreditácie)
- Opatrenia na zabezpečenie vykonania odborných metód na prispôsobenie sa novej situácii v rodine
- Výchovný skupinový program alebo sociálny skupinový program pre deti s problémovým správaním alebo s poruchami správania
- Opatrenia na zabezpečenie vykonania odborných metód na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa
- Výchovné opatrenia – výchovný program alebo sociálny program

System zapájania akreditovaných subjektov do výkonu opatrení SPODaSK:

- **návrh priorít – každý úrad vypracúva návrh na nasledujúci kalendárny rok do 30.4.**
- **Ústredie – schvaľuje priority úradov do 31.5.**
- **úrad zverejňuje priority do 30.6.**
- **finančné prostriedky v rozpočte úradu - január**
- **vyhlásenie výzvy na predkladanie projektov**
- **výber akreditovaného subjektu**
- **uzatvorenie zmluvy – úrad – akreditovaný subjekt**
- **realizácia**

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Výchovné opatrenia (VO) - pobytové

Ak je to potrebné v záujme dieťaťa a ambulantné opatrenia nevedli k náprave, súd dočasne odníme dieťa zo starostlivosti rodičov a nariadi dieťaťu výchovné opatrenie v zariadení za účelom :

- Zabezpečenia odbornej diagnostiky (max. 6 mesiacov)
- Zabezpečenia odbornej pomoci alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov (max. 6 mesiacov)
- Zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Ústavná starostlivosť (ÚS) – krajné opatrenie

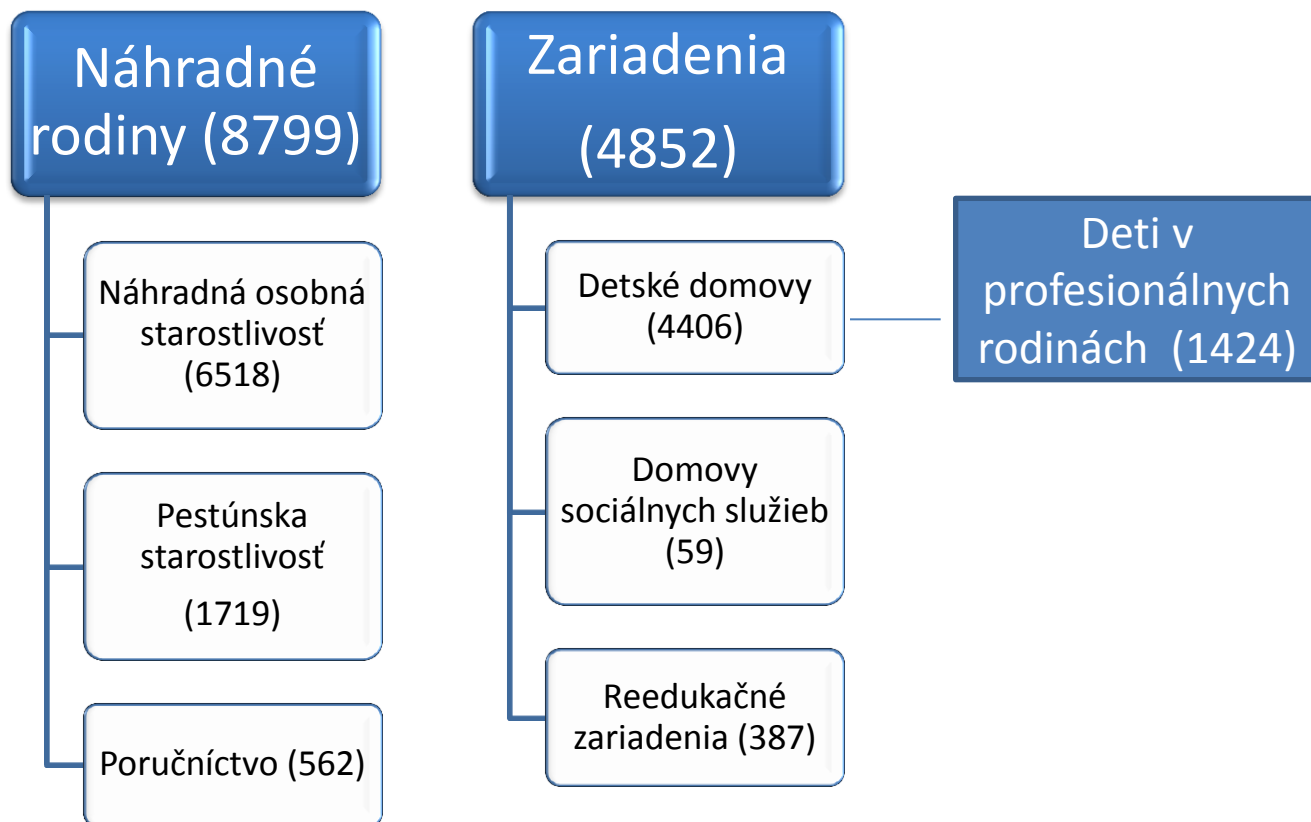
- Náhradná rodina má prednosť pred ÚS.
- Pred nariadením ÚS je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do NOS alebo do PS.
- Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť, ak pobytové výchovné opatrenie nevedlo k náprave

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Deti mimo rodičovskej starostlivosti (13651)

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Počet detí zverených do náhradných rodín

Rok	Náhradná osobná starostlivosť	Pestúnska starostlivosť	Poručníctvo	Osvojenie	SPOLU
2010	1080	278	197	295	1850
2011	1126	234	204	276	1840
2010	1169	242	179	196	1786
2013	1027	202	166	173	1568
2014	931	172	169	151	1423
2015	948	143	165	176	1432
2016	765	94	168	124	1151

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Vývoj počtu detí v náhradnej starostlivosti

Počet detí/rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
V náhradných rodinách PS/P/NOS	8546	8661	8958	8583	8743	8902	8799
S nariadenou ústavnou starostlivosťou	5335	5419	5500	5517	5307	5140	4852
SPOLU PS/P/NOS a ÚS	13881	14080	14458	14100	14050	14042	13651

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Deinštitucionalizácia

- Presun výkon súdnych rozhodnutí z rezidenčially starostlivosti do profesionálnych rodín
- Zvyšovať počet profesionálnych rodín a detí v profesionálnych rodinách
- Špecializovaná rezidenčná starostlivosť v malých zariadeniach v prípadoch, kedy nie je možné využiť vhodnejšie riešenie (PR) alebo keď je to potrebné vzhľadom na potreby dieťaťa

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

**Národné projekty
realizované Ústredím PSVR
(programové obdobie 2014 – 2020)**

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Predchádzajúce skúsenosti s národnými projektmi

1. **NP XXIV Zvyšovanie zamestnateľnosti profesionálnych rodičov (2008 – 2011)**
2. **NP Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti (2012 – 2015)**
3. **NP Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti (2015 – 2018)**

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Národný projekt

Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti

Operačný program Ľudské zdroje

Žiadateľ NFP: Ústredie PSVR

Dĺžka realizácie projektu : 36 mesiacov (od XII. 2015)

Financovanie projektu : cca 17 783 014,08 €

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Národný projekt

Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti

Hlavný cieľ projektu

- **Podpora procesu deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti, resp. prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť realizovaná prostredníctvom podpory :**
 - Rozvoja vybraných opatrení SPODaSK
 - Rozvoja celoživotného vzdelávania zamestnancov SPODaSK
 - Tvorby odborných tímov a výkonu odborných činností
 - Programov a aktivít zameraných na klientov v procese deinštitucionalizácie

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Národný projekt

Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti

Projekt bude realizovaný prostredníctvom jednej hlavnej aktivity:

Hlavná aktivita 1

Podpora práce s rodinou

Podaktivita 1.1.

Podpora rozvoja vybraných opatrení SPODaSK za účelom predchádzania vyňatia dieťaťa z rodiny a sanácie rodiny

Podaktivita 1.2

Podpora náhradnej rodinnej starostlivosti

1.1. Podpora rozvoja vybraných opatrení SPODaSK za účelom predchádzania vyňatia dieťaťa z rodiny a sanácie rodiny

Rodinní asistenti

92 + 33 nových rodinných asistentov prijatých na miesta vytvorené na detašovaných pracoviskách v sídlach okresov
SPOLU : 125 rodinných asistentov

Odborné tímy na výchovné opatrenia

(1 tím na úrovni každého okresu v zložení 1 psychológ a 1 sociálny pracovník) – spolu 79 odborných tímov
SPOLU: 158 zamestnancov v OT VO

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

1.2. Podpora náhradnej rodinnej starostlivosti

Odborné tímy pre náhradnú rodinnú starostlivosť

- na úrovni každého úradu (46 tímov)
- v zložení 1 sociálny pracovník a 1 psychológov
- realizovať najmä poradenstvo, sprevádzanie náhradných rodičov ako aj sledovať kvalitu NRS

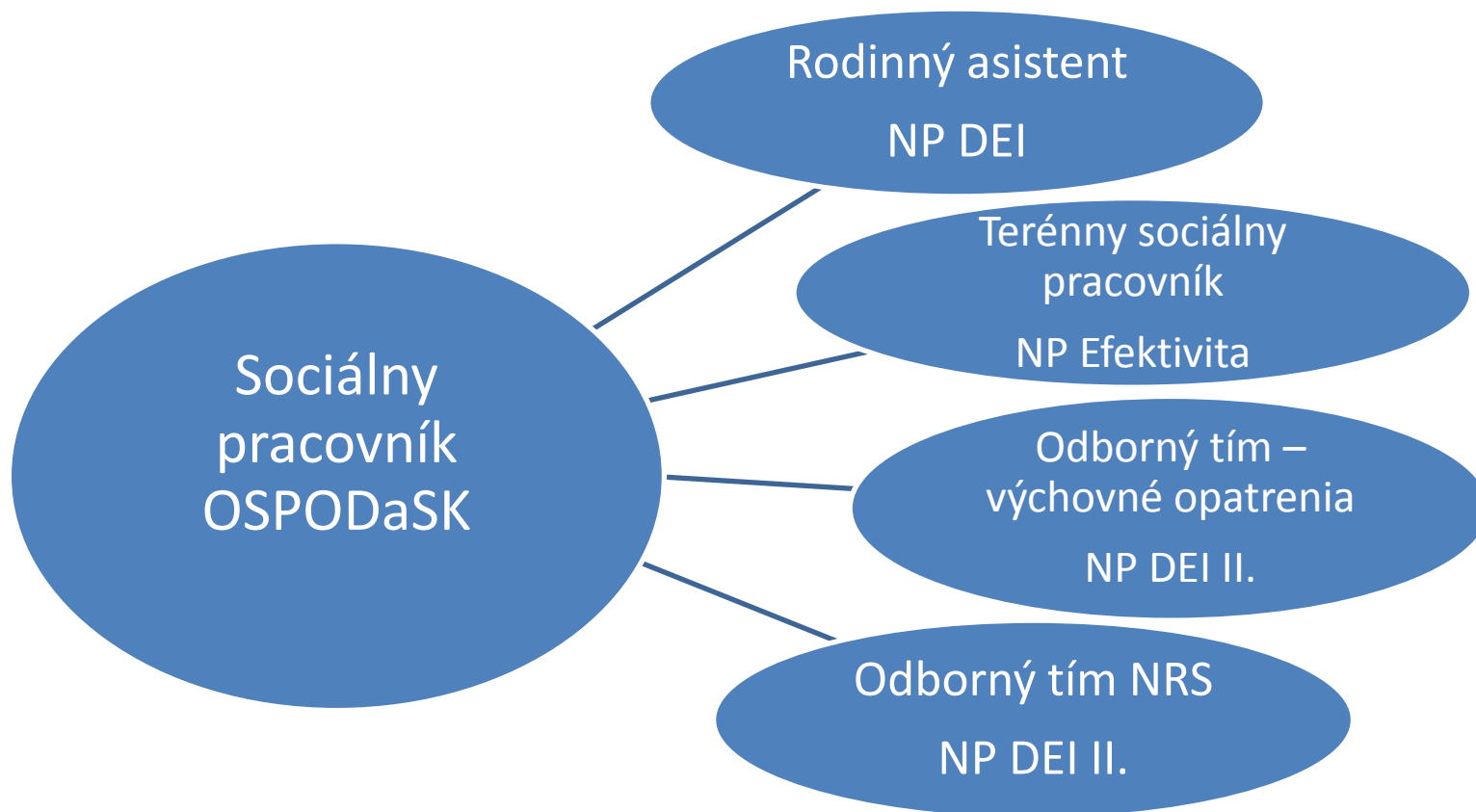
SPOLU : 92 zamestnancov OT NRS

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Možnosti vykonávania opatrení SPODaSK

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Zákon č. 305/2005 Z. z.

- **Aktuálne – novelizácia – legislatívny proces**

ÚPSVaR

Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny

Ďakujem za pozornosť.

Mgr. Mária Marcinová
riaditeľka
odboru sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Tel. č. 02/20 455 802

Mobil : 0907/703 758

e-mail : maria.marcinova@upsvr.gov.sk